

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA. Matèria: Llatí

Introducció

L'assignatura de Llatí, trocal de 4t d'ESO modalitat acadèmica, estarà a càrrec de la professora Francisca Herrera Torres, membre del Departament de Llengua castellana i literatura. Té una dedicació de tres hores setmanals. És un grup de 16 alumnes que pertanyen als grup 4tA, 4t B i 4t C.

1. Seqüenciació de continguts per cursos.

Annex I del Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015).

BLOC 1. EL LLATÍ, ORIGEN DE LES LLENGÜES ROMÀNIQUES
Continguts
Marc geogràfic de la llengua. Indoeuropeu. Llengües d'Espanya: llengües romàniques i no romàniques. Pervivència d'elements lingüístics llatins. Identificació de lexemes i afixos llatins usats a la pròpia llengua.
BLOC 2. SISTEMA DE LA LLENGUA LLATINA: ELEMENTS BÀSICS
Continguts
Diferents sistemes d'escriptura: orígens de l'escriptura. Orígens de l'alfabet llatí. Pronunciació.
BLOC 3. MORFOLOGIA
Continguts
Formants de les paraules. Tipus de paraules: variables i invariables. Concepte de <i>declinació</i> : les declinacions. Flexió de substantius, adjectius i verbs. Verbs: formes personals, infinitiu de present actiu i participi de perfet.
BLOC 4. SINTAXI
Continguts

Casos llatins. Concordança. Elements de l'oració. Oració simple: oracions atributives i predicatives. Oracions coordinades. Oracions d'infinitiu concertat. Usos del participi.
BLOC 5. ROMA: HISTÒRIA, CULTURA I CIVILITZACIÓ
Continguts
Períodes de la història de Roma. Organització política i social de Roma. Vida quotidiana. La família romana. Mitologia i religió.
BLOC 6. TEXTOS
Continguts
Iniciació a les tècniques de traducció i retroversió. Anàlisi morfològica i sintàctica. Lectura comprensiva de textos traduïts.
BLOC 7. LÈXIC
Continguts
Vocabulari bàsic llatí: lèxic transparent, paraules de major freqüència i principals prefixos i sufixos. Nocions bàsiques d'evolució fonètica, morfològica i semàntica del llatí en les llengües romàniques. Paraules patrimonials i cultismes.

2. Objectius específics de l'àrea.

Annex I del Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015).

L'ensenyament del llatí a l'etapa de l'educació secundària obligatòria té els objectius següents:

1. Conèixer les arrels i l'evolució de la llengua com un instrument que s'adapta a les necessitats dels parlants.
2. Valorar la diversitat lingüística com una mostra de la riquesa cultural dels pobles.
3. Explicar les semblances que entronquen les diferents llengües amb un origen comú i comparar els elements i estructures de les llengües derivades.
4. Conèixer els diferents tipus d'escriptura i, especialment, les característiques de l'escriptura alfabètica, l'origen i la correcta pronunciació de l'abecedari llatí.
5. Identificar i relacionar elements morfològics, sintàctics i lèxics de la llengua llatina per analitzar i traduir textos senzills.
6. Conèixer els procediments de formació del lèxic llatí —en concret, la derivació i la composició— per entendre millor els procediments de formació de paraules a les llengües actuals.
7. Identificar l'etimologia i conèixer el significat de les paraules del lèxic comú de la llengua pròpia i, en especial, del vocabulari culte que forma gran part de la terminologia científica i tècnica actual.
8. Comprendre correctament el significat dels llatinismes i expressions llatines que s'han incorporat directament a la llengua parlada i a la científica, en especial a la del dret.
9. Desenvolupar les capacitats intel·lectuals mitjançant l'anàlisi dels elements de la llengua llatina que, pel seu caràcter flexiu, és prototip d'una llengua d'anàlisi.
10. Millorar la lectura comprensiva i l'expressió oral i escrita mitjançant el coneixement del vocabulari i les estructures gramaticals llatines.
11. Desenvolupar hàbits d'organització, treball i disciplina en l'estudi a partir dels mecanismes d'estructuració mental que implica el procés d'anàlisi i traducció de textos llatins.
12. Reflexionar, des de l'anàlisi de la llengua llatina, sobre les estructures lingüístiques de la llengua catalana i de la castellana, així com també de les que s'estudien com a segona o tercera llengua.
13. Utilitzar les regles fonamentals d'evolució fonètica del llatí al català i identificar paraules patrimonials, cultismes i expressions llatines en diferents contextos lingüístics.
14. Conèixer els aspectes rellevants de la cultura i la civilització romanes, emprant críticament diverses fonts d'informació i diferents suports, per identificar-ne la

pervivència en el nostre patrimoni cultural, artístic i institucional i, així, adoptar una actitud de respecte i tolerància cap als diversos pobles i nacions.

15. Valorar el patrimoni literari, els gèneres i les obres principals, com a base comuna de la història literària universal.

16. Reconèixer la influència del món romà a les Illes Balears en els seus diversos aspectes: arqueològic, lingüístic, econòmic i social.

17. Desenvolupar el sentiment de pertinença a la unitat política i cultural que és Europa, la base de la qual es troba en el món clàssic, amb actituds de tolerància i respecte cap als seus diferents pobles i cap als d'altres zones del món.

3.- Orientacions metodològiques

3.1 Mètodes pedagògics

Article 7 del Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015)

La llengua en què s'impartirà l'assignatura és el castellà però les produccions dels alumnes (exposicions orals, traduccions, ampliacions...) es faran tan en català com en castellà; així com l'apartat de l'evolució del llatí a les llengües romàniques, que es farà a totes dues llengües.

3.2- Materials i recursos didàctics

Materials didàctics Llatí (optativa 4t ESO)	
Llibre de text	Latín. M. Durán. Casals. 978-84-218-61158
<i>Cuaderno de trabajo</i> de espiral y el material necesario para cumplir las normas del cuaderno: bolígrafo azul, negro y verde.	
CD interactiu de Casals	

4. Temporalització.

Distribució dels continguts durant el curs – Llatí		
1a avaluació	2a avaluació	3a avaluació

<p>UNIDAD I</p> <ul style="list-style-type: none">-¿Cómo se lee el latín?- La primera declinación.- El presente de indicativo del verbo sum. El verbo sum en oraciones atributivas- El presente de indicativo activo.-La lengua latina.-Léxico patrimonial y cultismos.-La fundación de Roma. La Monarquía.-Los primeros años de vida.-Las termas.	<p>UNIDAD IV</p> <ul style="list-style-type: none">-La tercera declinación (1).- Las conjunciones de coordinación.-La aposición.Las lenguas románicas en la actualidad (1).-Los radicales latinos (2)-El fin de la República-El vestido.-Los anfiteatros.	<p>UNIDAD VII</p> <ul style="list-style-type: none">-La cuarta declinación.-La quinta declinación.- El pretérito perfecto de indicativo activo.- El adverbio.-Los complementos de tiempo.-La evolución de las vocales (1).-Los latinismos (2).-Las clases sociales-La mujer y la vida familiar-Los arcos de triunfo.
<p>UNIDAD II</p> <ul style="list-style-type: none">-La segunda declinación.- Las preposiciones.-Los sistemas de escritura.- El latín, lengua con historia.-Los prefijos de origen latino.-La República.-La educación.-Los acueductos.	<p>UNIDAD V</p> <ul style="list-style-type: none">La tercera declinación (2).-El futuro imperfecto de indicativo activo.- El dativo posesivo.-Las lenguas románicas en la actualidad (2)-Los sufijos de origen latino.-El Alto Imperio-Los gladiadores-Los circos.	<p>UNIDAD VIII</p> <ul style="list-style-type: none">-Los demostrativos.- El participio.- El imperativo en presente y futuro.- Los complementos de causa, compañía, modo e instrumento.-La evolución de las vocales (2)-Los campos semánticos (1). Los tópicos literarios.-Los romanos en Hispania.-Las carreteras.-Las villas.
<p>UNIDAD III</p>	<p>UNIDAD VI</p>	<p>UNIDAD IX</p>

<ul style="list-style-type: none">-Los adjetivos de la primera clase. La concordancia del adjetivo.- El imperfecto de indicativo activo.- El orden de las palabras en la oración.- Los complementos de lugar (1).-El latín vulgar.-Los radicales latinos (1).-Magistraturas e instituciones de la República.-La alimentación.-Los teatros.	<ul style="list-style-type: none">-Los adjetivos de la segunda clase.-Las oraciones de infinitivo.- El verbo possum.-Los complementos de lugar (2)-Los primeros textos en castellano y en catalán-Los latinismos (1).-El Bajo Imperio-El ejército-Los mausoleos.	<ul style="list-style-type: none">-Los pronombres personales, los posesivos, el anafórico y los pronombres de identidad.- La voz pasiva.-El pronombre relativo.- El predicativo.-La evolución de las consonantes-Los campos semánticos (2). La ciencia y la técnica.-La religión romana-El derecho romano-Los templos.
--	--	--

5.- Activitats i procediments d'ampliació i reforç

DECRET 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics. (BOIB 05/05/2011 núm. 67).

Article 22 i 23 del Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015).

S'aplicaran les mesures de reforç i d'ampliació a aquells alumnes que ho necessitin dins l'aula. En el procés d'avaluació contínua, quan el progrés d'un alumne o alumna no sigui l'adequat, s'han d'establir mesures de reforç educatiu. Aquestes mesures s'han d'adoptar en qualsevol moment del curs, tan aviat com es detectin les dificultats i s'han d'adreçar a garantir l'adquisició dels aprenentatges imprescindibles per continuar el procés educatiu. Els pares i mares o tutors han de saber la situació acadèmica de l'alumne o alumna i les decisions relatives al procés que segueix, així com el seu progrés educatiu.

6. Avaluació.

6.1. Criteris d'avaluació per nivells. Estàndards d'aprenentatge avaluable. Mínim marcats en negreta

BLOC 1

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Conèixer els orígens de les llengües parlades a Espanya, classificar-les i localitzar-les en un mapa.

1.1. Assenyala sobre un mapa el marc geogràfic en el qual se situen els diferents períodes de la civilització romana, en delimita l'àmbit d'influència i ubica amb precisió punts geogràfics, ciutats o restes arqueològiques conegudes per la rellevància històrica.

1.2. Identifica les llengües que es parlen a Espanya, diferencia pel seu origen romàniques i no romàniques i delimita en un mapa les zones en les quals s'utilitzen.

2. Poder traduir ètims llatins transparents.

2.1. Tradueix del llatí les paraules transparents servint-se del repertori lèxic que coneix tant de la pròpia llengua com d'altres llengües modernes.

3. Conèixer, identificar i distingir els diferents formants de les paraules.

3.1. Identifica i distingeix en paraules proposades els formants, assenyala i diferencia lexemes i afixos i cerca exemples d'altres termes en els quals es trobin presents.

4. Reconèixer i explicar el significat d'alguns dels llatínismes més freqüents emprats en el lèxic de les llengües parlades a Espanya i explicar el significat a partir del terme d'origen.

4.1. Dedueix el significat de paraules preses de les diferents llengües d'Espanya a partir dels ètims llatins.

BLOC 2

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Conèixer diferents sistemes d'escriptura i distingir-los de l'alfabet.

1.1. Reconeix diferents tipus d'escriptura i els classifica segons la seva natura i funció.

2. Conèixer l'origen de l'alfabet en les llengües modernes.

2.1. *Explica l'origen de l'alfabet de diferents llengües partint de l'abecedari llatí i assenjala les principals adaptacions que es produeixen a cadascuna.*

3. Conèixer i aplicar amb correcció les normes bàsiques de pronunciació en llatí.

3.1. **Llegeix en veu alta textos llatins de certa extensió amb la pronunciació correcta.**

BLOC 3

Críteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Identificar i distingir els diferents formants de les paraules.

1.1. **Descompon paraules en els diferents formants i se'n serveix per identificar desinències i explicar el concepte de flexió i paradigma.**

2. Distingir i classificar diferents tipus de paraules.

2.1. *Distingeix paraules variables i invariables, explica els trets que permeten identificar-les i defineix criteris per classificar-les.*

3. Comprendre el concepte de *declinació* i *flexió verbal*.

3.1. *Enuncia correctament diferents tipus de paraules en llatí, els distingeix a partir de l'enunciat i els classifica segons la categoria i declinació.*

3.2. **Distingeix diferents tipus de paraules a partir de l'enunciat.**

4. Conèixer les declinacions, enquadrar les paraules dins la declinació i declinar-les correctament.

4.1. **Declina paraules i sintagmes amb concordança i aplica correctament per a cada paraula el paradigma de flexió corresponent.**

5. Conjuguar correctament les formes verbals estudiades.

5.1. **Identifica les diferents conjugacions verbals llatines i classifica els verbs segons la conjugació a partir de l'enunciat.**

5.2. *Coneix i identifica les formes que componen l'enunciat dels verbs de paradigmes regulars i reconeix, a partir d'aquestes formes, els diferents models de conjugació.*

5.3. *Identifica correctament les principals formes derivades de cadascun dels temes verbals llatins: en veu activa, el mode indicatiu, tant del tema de present com del tema de perfet; en passiva, el present, el pretèrit imperfet, el futur*

imperfet i el pretèrit perfet d'indicatiu, així com l'infinitiu de present actiu i el participi de perfet.

5.4. Canvia de veu les formes verbals.

5.5. Tradueix correctament diferents formes verbals llatines.

6. Identificar i relacionar elements morfològics de la llengua llatina que permetin analitzar i traduir textos senzills.

6.1. Identifica i relaciona elements morfològics de la llengua llatina per fer l'anàlisi i la traducció de textos senzills.

BLOC 4

Críteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Conèixer i analitzar les funcions de les paraules en l'oració.

1.1. Analitza morfològicament i sintàcticament frases i textos adaptats, identifica correctament les categories gramaticals a què pertanyen les diferents paraules i explica les funcions que tenen en el context.

2. Conèixer els noms dels casos llatins, identificar les principals funcions que tenen en l'oració i saber traduir els casos a la llengua materna de forma adequada.

2.1. Enumera correctament els noms dels casos que hi ha en la flexió nominal llatina, explica les principals funcions que tenen dins l'oració i il·lustra amb exemples la forma adequada de traduir-los.

3. Reconèixer i classificar els tipus d'oració simple.

3.1. Compara i classifica diferents tipus d'oracions simples i n'identifica les característiques.

4. Distingir les oracions simples de les compostes.

4.1. Compara i classifica diferents tipus d'oracions compostes i les diferencia de les oracions simples.

5. Identificar les construccions d'infinitiu concertat.

5.1. Reconeix dins frases i textos senzills construccions d'infinitiu concertat, les analitza i les tradueix de forma correcta.

6. Identificar, distingir i traduir de forma correcta les construccions de participi de perfet concertat més transparents.

6.1. *Reconeix, dins frases i textos senzills, les construccions de participi de perfet concertat més transparents, les analitza i les tradueix de forma correcta.*

7. Identificar i relacionar elements sintàctics de la llengua llatina que permetin analitzar i traduir textos senzills.

7.1. Identifica i relaciona elements sintàctics de la llengua llatina per fer l'anàlisi i la traducció de textos senzills.

BLOC 5

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Conèixer els fets històrics dels períodes de la història de Roma, enquadrar-los en el període corresponent i elaborar eixos cronològics.

1.1. *Distingeix les diferents etapes de la història de Roma, n'explica els trets essencials i les circumstàncies que intervenen en el pas d'unes a les altres.*

1.2. *Sap emmarcar determinats fets històrics en el període històric corresponent.*

1.3. *Pot elaborar eixos cronològics en els quals es representen fites històriques rellevants consultant diferents fonts d'informació.*

1.4. Descriu algunes de les principals fites històriques de la civilització llatina i explica a grans trets les circumstàncies en les quals tenen lloc i les seves principals conseqüències.

2. Conèixer els trets fonamentals de l'organització política i social de Roma.

2.1. *Descriu els trets essencials que caracteritzen les successives formes d'organització del sistema polític romà.*

2.2. Descriu l'organització de la societat romana, explica les característiques de les diferents classes socials i els papers assignats a cadascuna i els compara amb els actuals.

3. Conèixer la composició de la família i els rols assignats a cada membre.

3.1. *Identifica i explica els diferents papers que exerceixen dins la família cadascun dels membres, analitza a través d'aquests papers estereotips culturals de l'època i els compara amb els actuals.*

4. Conèixer els principals déus de la mitologia.

4.1. Identifica els principals déus i herois de la mitologia grecolatina,

assenyala els trets que els caracteritzen i estableix relacions entre els déus més importants.

5. Conèixer els déus, mites i herois llatins i establir semblances i diferències entre els mites i herois antics i els actuals.

5.1. Reconeix i il·lustra amb exemples la pervivència del mític i de la figura de l'heroi en la nostra cultura i assenyala les semblances i les principals diferències que s'observen entre ambdós tractaments.

BLOC 6

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Aplicar coneixements bàsics de morfologia i sintaxi per iniciar-se en la interpretació i traducció de frases de dificultat progressiva i textos adaptats.

1.1. Utilitza adequadament l'anàlisi morfològica i sintàctica de frases de dificultat graduada i textos adaptats per efectuar-ne correctament la traducció o retroversió.

1.2. Empra mecanismes d'inferència per comprendre de forma global textos senzills.

2. Fer a través d'una lectura comprensiva l'anàlisi i el comentari del contingut i l'estructura de textos clàssics traduïts.

2.1. Fa comentaris sobre determinats aspectes culturals presents en els textos seleccionats i aplica per fer-ho els coneixements adquirits prèviament en aquesta o en altres assignatures.

2.2. Elabora mapes conceptuals i estructurals dels textos proposats, en localitza el tema principal i en distingeix les parts.

BLOC 7

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Conèixer, identificar i traduir el lèxic llatí transparent, les paraules de major freqüència i els principals prefixos i sufixos.

1.1. Dedueix el significat de termes llatins no estudiats partint del context o de paraules de la llengua pròpia.

1.2. Identifica i explica les paraules de major freqüència i els principals prefixos i sufixos i els tradueix a la pròpia llengua.

2. Reconèixer els elements lèxics llatins que romanen en les llengües dels alumnes.

2.1. *Identifica l'etimologia de paraules de lèxic comú de la llengua pròpia i n'explica el significat a partir d'aquesta etimologia.*

2.2. Identifica i diferencia cultismes i termes patrimonials i els relaciona amb el terme d'origen.

6.2.- Criteris de qualificació

Criteris i instruments de qualificació a Llatí (4t ESO)	
Nombre mínim de parcials per avaluació, sempre que sigui possible	2
Continguts conceptuals	60.00%
Treball de recerca (metodologia, interès i seguiment de pautes donades). Exposició de temes treballats i les lectures fetes. Encert en les respostes als diversos exercicis	30.00%
Llibreta i feina a casa. Ordre i pulcritud del material de l'assignatura	10.00%

La qualificació final serà la mitjana de les notes de les tres avaluacions, sempre que totes siguin per damunt d'un 3.

6.3.- Procediments d'avaluació

L'avaluació de l'alumnat s'ha de dur a terme tenint en compte els diferents elements del currículum. Els alumnes, des de l'inici del procés, han de conèixer els objectius i els criteris que s'aplicaran en l'avaluació dels seus aprenentatges. Es valoraran el coneixement gramatical del llatí i la capacitat de reflexió lingüística. Convé revisar el tractament dels errors, fomentar l'anàlisi i la valoració individual i compartida del que

s'ha après, reflexionar sobre les estratègies d'aprenentatge que els són més adients i ensenyar-los a valorar i a gaudir dels nous aprenentatges.

L'avaluació serà contínua i diferenciada i es durà a terme a través dels següents mètodes i activitats:

- Seguiment diari de la feina a classe.
- Valoració de treballs individuals i col·lectius.
- Realització de proves orals i escrites.
- Lectures voluntàries.

L'alumnat serà informat al començament del curs de la manera en què serà aplicada l'avaluació contínua en el procés d'aprenentatge.

Com no podia ser d'una altra forma, tota activitat acadèmica és susceptible de ser avaluada. Per evitar qualsevol arbitrietat i perquè el procediment tingui funcionalitat, haurà de quedar clarament exposat que l' "avaluació contínua" haurà de ser entesa en un doble sentit: per una banda, com a acumulativa, quant a continguts, el coneixement del quals podrà ser valorat en qualsevol moment; per altra banda, com a "continuada", és a dir, l'activitat quotidiana formarà part de l'avaluació de l'alumnat.

6.4.- Procediments de recuperació

Procediments de recuperació
Examen global de continguts durant el mes de juny.
Prova extraordinària de setembre: examen de continguts (80%) i tasques de recuperació (20%).

Examen lliure pels alumnes de 4t ESO
Els alumnes de 4t ESO que han sortit de l'àmbit de l'institut i que compleixin les condicions poden presentar-se a l'examen lliure que es realitzarà durant el tercer trimestre. Hauran de superar una prova que es prepararà seguint els continguts mínims de nivell.

6.5.- Criteris de titulació

Els criteris de titulació de 4^t van ésser establerts per la CCP i votats en claustre dia 24 de setembre de 2018. (veure PGA)

7.- Els elements transversals tractats

Article 13 del Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015).

4t ESO: Orientació acadèmica. Violència de gènere.

Es tractarà amb les pautes donades pel Departament d'Orientació.

8.-Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències.

Als efectes del Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015).

Comunicació lingüística

L'assignatura de llatí contribueix de manera directa a l'adquisició de la competència en comunicació lingüística. La lectura comprensiva de textos i l'expressió oral i escrita es mostren com uns mitjans imprescindibles per a un aprenentatge de qualitat. El coneixement de l'estructura de la llengua llatina possibilita una comprensió millor de la gramàtica de les llengües europees d'origen romànic i d'altres que, sense ser romàniques, comparteixen amb el llatí el caràcter flexiu. La interpretació dels elements morfosintàctics i de vocabulari, així com la pràctica de la traducció i de la retroversió, permeten adquirir i desenvolupar l'habilitat de recollir i processar una informació donada i emprar-la apropiadament. Així mateix, el coneixement dels procediments per a la formació de paraules a partir de les arrels, sufixos i prefixos llatins, així com els fenòmens d'evolució fonètica, coadjuven a l'ampliació del vocabulari bàsic. El coneixement de les etimologies grecollatines proporciona la comprensió i la incorporació d'un vocabulari culte i explica el vocabulari específic de termes científics i tècnics.

A partir del coneixement de la història i l'evolució de la llengua llatina es fomenta la consciència de la variabilitat de les llengües a través del temps i dels diferents àmbits geogràfics i socials, així com de la comunicació intercultural que el seu contacte suposa. Aquest coneixement fomenta igualment l'interès i el respecte per totes les llengües, incloent-hi les antigues i les minoritàries, així com el rebuig dels estereotips basats en diferències culturals i lingüístiques.

Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

La competència matemàtica i les competències bàsiques en ciència i tecnologia es treballen de diverses maneres: en situar en eixos cronològics els principals períodes de la història grecollatina; en conèixer la divisió del calendari a Roma i veure

l'equivalència amb el nostre calendari; en analitzar les aportacions grecollatines en el traçat de les ciutats i en la construcció d'edificis, així com les aportacions tecnològiques més significatives del món antic, i, igualment, en tractar la filosofia al món antic com a eix bàsic i punt de partida de l'avenç científic a occident.

Competència digital

Des de l'assignatura de llatí es contribueix al tractament de la informació i a la competència digital, ja que una part de la matèria requereix la cerca, selecció i tractament d'informació. D'altra banda, en la mesura que s'utilitzin les tecnologies de la informació i la comunicació com a eina per a la comunicació del coneixement adquirit, es col·labora en l'adquisició de la competència digital. Les activitats relatives a la recollida, selecció i anàlisi de la informació, l'aplicació de tècniques de síntesi, la identificació de paraules clau i la distinció entre idees principals i secundàries aporten instruments bàsics per adquirir aquesta competència, tan relacionada amb destreses per a la formació personal contínua.

Aprendre a aprendre

L'estudi de la llengua llatina contribueix a la competència d'aprendre a aprendre en la mesura que propicia la disposició i l'habilitat per organitzar l'aprenentatge; afavoreix les destreses d'autonomia, disciplina i reflexió; exercita la recuperació de dades mitjançant la memorització, i situa el procés formatiu en un context de rigor lògic.

Competències socials i cíviques

La contribució a la competència social i cívica s'estableix des del coneixement de les institucions i el mode de vida dels romans com a referent històric d'organització social, participació dels ciutadans en la vida pública i delimitació dels drets i deures dels individus i de les col·lectivitats en l'àmbit i l'entorn d'una Europa diversa unida en el passat per la llengua llatina. Paral·lelament, el coneixement de les desigualtats existents en aquella societat afavoreix una reacció crítica enfront de la discriminació per la pertinença a un grup social o ètnic determinat, o per la diferència de sexes. Es fomenta així en els alumnes una actitud de valoració positiva de la participació ciutadana, la negociació i l'aplicació de normes iguals per a tothom com a instruments vàlids en la resolució de conflictes.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

La matèria contribueix al sentit d'iniciativa i esperit emprenedor en la mesura que s'empren procediments que exigeixen planificar, avaluar diferents possibilitats i prendre decisions. El treball en grup i la posada en comú dels resultats implica valorar les aportacions d'altres companys i companyes, acceptar possibles errors, comprendre la forma de corregir-los i no rendir-se davant un resultat inadequat. En definitiva, aporta possibilitats de millora i fomenta l'afany de superació.

Consciència i expressions culturals

La contribució d'aquesta assignatura a la consciència i expressions culturals s'aconsegueix mitjançant el coneixement de l'important patrimoni arqueològic i artístic romà al nostre

8.1 Contribució de la matèria a les competències claus

COMPETÈNCIA CLAU	COM LA TREBALLAM A LA NOSTRA MATÈRIA
Comunicació lingüística	<ul style="list-style-type: none">- Domini de les destreses bàsiques:<ul style="list-style-type: none">- Comprensió oral (exposicions orals, participació oral a classe, comprensió de textos orals de diferent tipologia -mitjans de comunicació, explicacions del professorat...-).- Comprensió escrita (lectura comprensiva de textos de diferent tipologia: literària i no literària).- Expressió oral i escrita: redactar amb coherència, cohesió, adequació i correcció (ortogràfica i lèxica) qualsevol tipus de text ajustat al nivell de l'alumne.- Interacció oral o lingüística: respecte de les normes reguladores dels intercanvis comunicatius. Estudi dels registres lingüístics per tal que sàpiguen utilitzar la llengua en qualsevol situació comunicativa.
Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia	<ul style="list-style-type: none">- Treure la seva mitjana a partir dels percentatges establerts al full de presentació de l'assignatura.
Aprendre a aprendre	<ul style="list-style-type: none">- Revisió dels exàmens una vegada corregits perquè serveixin de reflexió sobre el seu aprenentatge.- Preparació dels exàmens amb unes pautes prèvies per afavorir la seva realització.- Seleccionar informació a partir de diferents formes per a la realització de treballs.-
Competències socials i cíviques	<ul style="list-style-type: none">- Treball en grup i cooperatiu.- Reflexió i argumentació sobre textos escrits de temàtica transversal.- Triar llibres de text també d'aquesta temàtica.- Debat sobre qualsevol tema d'actualitat.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor	<ul style="list-style-type: none">- Elaboració de projectes.- Treballs en grups d'ampliació.
Consciència i expressions culturals	<ul style="list-style-type: none">- Lectura d'obres clàssiques adaptades- Prendre consciència de l'evolució i importància de la llengua i la cultura llatina.

9.-Adaptacions necessàries per atendre l'alumnat NESE

9.1-Plans d'actuació.

Els alumnes NESE rebran atenció dins l'aula. Comptam amb els informes previs de cursos anteriors tant dels nostres alumnes com del que provenen de primària. Amb aquesta informació, el professor prepara la seva adaptació.

9.2- Criteris per a l'elaboració de les adaptacions curriculars

En funció de les situacions diferents que trobarem, aplicarem les següents mesures:

- Mesures ordinàries de suport:

a) Les adaptacions curriculars no significatives, són les modificacions dels elements del currículum que no afecten el grau de consecució dels objectius generals ni de les competències bàsiques.

b) Les adaptacions d'accés al currículum, són les modificacions que faciliten i possibiliten el desenvolupament curricular i es refereixen als elements organitzatius, als recursos de tot tipus i a l'optimització d'aquests. Els referents de l'adaptació curricular són els objectius generals i les competències bàsiques de l'etapa.

c) El mateix passarà amb els alumnes amb altes capacitats intel·lectuals, es faran adaptacions d'ampliació i enriquiment curricular.

d) Els alumnes repetidors que en el curs anterior no haguessin superat l'assignatura rebran un seguiment individualitzat per tal de conèixer les seves dificultats i, en conseqüència, poder ajudar-los a superar-les.

9.3- Mesures individuals de suport

A l'hora de redactar aquesta programació estam pendents de rebre del Departament

d'Orientació tota la informació individual per cursos referent els alumnes que han de menester mesures de suport o ACI.

10.- Activitats complementàries i extraescolars.

Activitats complementàries i extraescolars + preu aproximat							
1a avaluació	Preu	2a avaluació	Preu	3a avaluació	Preu	Pendent de concretar	Preu
		Sortida a la ciutat de Pollentia	Gratuït				